

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาสาขาสัตวศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร ในฐานะที่เป็นสาขาหนึ่งในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีบทบาทที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย คือ มีหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาคนทางด้านสัตวศาสตร์ ที่มีคุณภาพสู่สังคม ประสานงาน แสวงหา และสร้างความร่วมมือกับนักวิชาการ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิสาขาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง การสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่าง สาขาสัตวศาสตร์ฯ กับนักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิในหน่วยงานต่างๆ ต้องเกิดขึ้นจากความเชื่อที่ว่า การอยู่ร่วมกันอย่างมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคนในประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงาน ตลอดจนการประกอบอาชีพนั้น เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา ใช้องค์ความรู้และ ข้อค้นพบที่เกิดจากผู้รู้ในสาขาต่างๆ มาประยุกต์บูรณาการให้เกิดการพัฒนา และแก้ปัญหาของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นให้สาขาวิชาสัตวศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถดำเนินการตามภารกิจได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้โดยการให้มีส่วนร่วมของทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การเลี้ยงสัตว์ในปัจจุบันกำลังได้รับการสนใจเป็นอย่างมากนอกเหนือจากการปลูกพืชแล้วการเลี้ยงสัตว์ยังเป็นอาชีพหนึ่งที่สามารถทำรายได้ให้แก่เกษตรกรทั้งเป็นรายได้หลักและรายได้เสริม โดยปัจจุบันประเทศไทยนอกจากจะเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคภายในประเทศแล้วยังสามารถส่งเป็นสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศทำรายได้ปีละหลายพันล้านบาทถึงอย่างไรก็ตามการเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์เคี้ยวเอื้อง อาทิเช่น โคเนื้อ โคนม แพะ แกะและกระบือให้ดินนั้นประกอบด้วยปัจจัยหลักที่สำคัญได้แก่ พันธุ์ อาหารและการจัดการ โดย 60-70 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนการผลิตสัตว์นั้นจะมาจากต้นทุนของอาหาร นอกจากนี้แล้วที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการหันมาเจรจาในระดับทวิภาคีเพื่อให้เกิดการเปิดเสรีทางการค้าเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการบุกตลาดการค้าระหว่างประเทศ หลายประเทศก็ได้มีความพยายามในการเจรจการค้าในระดับทวิภาคีเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาทิเช่น ประเทศไทยได้จัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศออสเตรเลีย (FTA) ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและโคเนื้ออย่างมากคือประเทศไทยจะต้องนำเข้าผลิตภัณฑ์จากนมและเนื้อวัวสดแช่แข็งจากออสเตรเลียซึ่งมีต้นทุนในการผลิตต่ำกว่า ทั้งนี้เพราะในสัญญาให้มีการลดภาษีสินค้าทางการเกษตรให้เหลือ 0 เปอร์เซ็นต์ ในช่วง 20 ปีข้างหน้า นับจากปีพุทธศักราช 2548 เป็นต้นไป ในขณะที่ปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตในประเทศกับต่างประเทศคู่ค้า พบว่าสูงกว่าประเทศคู่ค้ามากดังนั้นในช่วง 20 ปีต่อจากนี้นักวิจัยและเกษตรกรจะต้องหาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตให้ทัดเทียมกับต่างประเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับต่างประเทศ

นอกจากนี้แนวโน้มความต้องการผลผลิตจากการเลี้ยงปศุสัตว์โดยเฉพาะเนื้อสัตว์ชี้ให้เห็นว่าประเทศกำลังพัฒนาปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 1983 ถึง 1993 เพิ่มขึ้น 5.4% ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วเพิ่มขึ้นเพียง 1% และคาดการณ์ปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อในอีก 20 ปีข้างหน้า จากข้อมูลสถิติและแนวโน้มความต้องการบริโภคเนื้อดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าการผลิตปศุสัตว์โดยเฉพาะโคเนื้อ กระบือและนํานมยังเป็นที่ต้องการเพื่อสนับสนุนปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อและนํานมที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ของประชากรโลก ลักษณะการเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณนำเข้าและปริมาณส่งออกและผลิตภัณฑ์เนื้อชี้ให้เห็นว่าปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อทั้งภายในและภายนอกประเทศเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นนี้ปัจจัยหนึ่งมาจากประชากรของโลกเพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการอาหารเพิ่มมากขึ้นเมื่อมองในแง่ของการแข่งขันการแย่งอาหารระหว่างมนุษย์กับสัตว์ เมื่อประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นนั้นในส่วนของสัตว์เคี้ยวเอื้องโดยเฉพาะโคกระบือน่าจะเกิดขึ้นน้อยที่สุดเพราะสัตว์ ดังกล่าวกินพืช หรือวัสดุเศษเหลือที่มนุษย์ไม่สามารถกินได้ ดังนั้นการเลี้ยงหรือผลิตโคกระบือเพื่อผลิตเนื้อเพื่อการบริโภคที่เพิ่มขึ้นจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมและน่าพัฒนาอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ปัจจุบันรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชนและเกษตรกรทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงโคและกระบือซึ่งมีอยู่มากมายในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนตลอดจนการให้ความรู้ในด้านการนำใช้วัตถุดิบอาหารท้องถิ่นเพื่อเป็นอาหารสัตว์เพื่อช่วยในการลดต้นทุนการผลิตและเป็นการสร้างรายได้หลักและรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรเกษตรกรสามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยตนเองและอยู่ได้อย่างเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งโดยทั่วไปพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่การปลูกพืชเศรษฐกิจหลักได้แก่ ปลูกข้าวและมันสำปะหลังเพื่อเป็นอาชีพหลัก-รองสำหรับด้านการผลิตปศุสัตว์สัตว์นั้นที่สำคัญได้แก่เลี้ยงโคและกระบือที่มีอยู่มากมายทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมทั้งแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่พอเพียง อย่างไรก็ตามจากที่ผ่านมาได้มีการศึกษาวิจัยมากมายถึงแนวทางการนำใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าและลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งมันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีการปลูกมากมายในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นพืชที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งหัวและใบเพื่อเป็นอาหารสัตว์ทั้งเป็นแหล่งของโปรตีนและพลังงานตลอดจนช่วยในการกำจัดพยาธิในระบบทางเดินอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง นอกจากนี้ผลผลิตของกากมันสำปะหลังที่ได้จากโรงงานผลิตแป้งมันและโรงงานแปรรูปมันสำปะหลังในแต่ละปีพบว่าปริมาณมากจึงควรมีการศึกษาพัฒนาและแปรรูปเพื่อเป็นอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนการผลิตสัตว์ อีกทั้งเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังทางอ้อม

ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชา การผลิตโคนม สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสัตวศาสตร์ จะสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นขึ้นมาให้หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกร-นักศึกษา นอกจากนี้การสร้างความคิดเห็นในจุดขายแล้วมหาวิทยาลัยจะต้องวางแผนในเชิงรุกเพื่อเพิ่มนักศึกษาเพราะจำนวนมหาวิทยาลัยมีมาก ดังนั้น

การลงสู่แหล่งเป้าหมายจึงมีความจำเป็น การสนับสนุนให้สาขาวิชาต่างๆ ได้ลงพื้นที่ ด้วยการอำนวยความสะดวกในด้านการจัดสรรงบประมาณ ขวัญกำลังใจ แหล่งสนับสนุนอื่นๆ จะช่วยให้วิสัยทัศน์ในด้านนี้บรรลุเป้าหมายและเป็นจริงในที่สุด ตลอดจนมีการพัฒนาทั้งหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ปลูกฝังแนวคิด อุดมการณ์ในการเป็นปณิธาน นักวิชาการ ความเป็นผู้นำและความเชื่อมั่นในวิชาชีพแก่นักศึกษาจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.2.3 เพื่อพัฒนานักศึกษาด้านการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสัตวศาสตร์ ที่ได้รับการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาการผลิตโคนม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสัตวศาสตร์ ที่ได้รับการศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาการผลิตโคนม ได้ระดับคะแนนตั้งแต่ B ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 1 หมู่เรียน จำนวน 18 คน

1.4.2 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้คือรายวิชาการผลิตโคนมใช้เป็นเนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาในชั้นเรียน นักศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ชั้นปีที่ 4

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 1 หมู่เรียน จำนวน 18 คน รหัส 504290103

1.4.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2554 โดยใช้ เวลาในการสอน 16 สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 3 ชั่วโมง รวม 48 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 – 1 มีนาคม 2555

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นิยามศัพท์ในความหมายและขอบเขตดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามต้องการอย่างได้ผล ซึ่งการจัดการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาการผลิตคอนมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสัตวศาสตร์ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง เป็นการเตรียมการเพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะเรียน โดยอาจารย์เป็นผู้สอนและชี้แจงในแต่ละขั้นตอน

1.2 ขั้นสาธิตหรือยกตัวอย่าง หมายถึง นักศึกษาแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มจะได้เรียนจากอาจารย์ผู้สอนหรือเพื่อนในชั้นเรียน โดยอาจารย์หรือเพื่อนในชั้นเรียนจะเป็นผู้ช่วยอธิบายพร้อมยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนนั้นๆ

1.3 ขั้นฝึกหัด หมายถึง เป็นการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มโดยนักศึกษาในชั้นนี้กลุ่มเพื่อนจะมีบทบาทสำคัญมาก โดยนักศึกษาเก่งจะทำหน้าที่ช่วยเหลือฝึกทักษะให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม และสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มสามารถเป็นตัวแทนในการแสดงผลงานจากการฝึกทักษะของกลุ่มตนเองได้

1.4 ขั้นการสรุปและตรวจสอบ หมายถึง การฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม โดยนักศึกษารายในกลุ่มช่วยกันสรุปผลงาน หรือนำเสนอผลงานทางวิชาการ

1.5 ขั้นการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ หมายถึง ให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการกลุ่มอีกครั้ง โดยให้นักศึกษาได้ฝึกบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญในขั้นนี้เป็นการให้นักศึกษาในแต่ละกลุ่มได้กลับไปพูดคุยถึงข้อสรุปและฝึกฝนให้เกิดความรู้ที่ชัดเจนในกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ผ่านการมารวมอภิปรายร่วมกันว่ามีข้อที่ได้เรียนรู้อะไรบ้าง เกิดความสงสัยในเรื่องใดบ้างและต้องการเรียนรู้อะไรเพิ่มเติม

1.6 ประโยชน์ที่ได้คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY